

1

100 na 100
Muzyczne dekady
wolności

Program

1

PWM
EDITION

11.11
godz. 11:00

**Filharmonia im. Karola
Szymanowskiego
ul. Zwirzyńska 1
Kraków**

fot. Michał Ramus

Ignacy Jan Paderewski
(1860-1941)

Karol Szymanowski
(1882-1937)

Koncert fortepianowy ***a-moll op. 17***

1. Allegro
2. Romanza. Andante
3. Allegro molto vivace

Stabat Mater op. 53

1. Stała Matka bolejąca
(Stabat mater dolorosa)
2. I ktoś, widząc tak cierpiącą
(Quis est homo qui non fleret)
3. O Matko, źródło wszechmiłości
(O, Eia, Mater, fons amoris)
4. Spraw, niech płaczą z Tobą razem
(Fac me tecum pie flere)
5. Panno słodka, racz, mozołem
(Virgo virginum praeclara)
6. Chrystus niech mi będzie grodem
(Christe, cum sis hinc exire)

Anna Mikołajczyk-Niewiedział (sopran)
Ewa Marciniak (alt)
Leszek Skrzela (baryton)
Kevin Kenner (fortepian)

Tadeusz Strugała (dyrygent)
Chór Filharmonii Krakowskiej
Orkiestra Filharmonii Krakowskiej
Teresa Majka-Pacanek (przygotowanie chóru)

Twórczość kompozytorska Ignacego Jana Paderewskiego, choć doceniana za jego życia, sytuowała się od początku na dalszym planie wobec oszałamiającej młodzieńczej kariery pianistycznej i późniejszej działalności politycznej artysty, która uczyniła go jednym z twórców procesu odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku. Dość szybko zarzucona działalność kompozytorska (ostatnie swe ważne dzieło, *Symfonię „Polonia”*, ukończył Paderewski w 1907 roku) pozostawiła nam dzieła wybitne, a wśród nich jedyny w dorobku kompozytorskim Ignacego Jana Paderewskiego *Koncert* na fortepian i orkiestrę, należący do najpopularniejszych w całej polskiej literaturze fortepianowej. Proces powstawania utworu był dość długi. Od pisanych w Warszawie szkiców pierwowzoru części pierwszej *Koncertu a-moll - Allegra* na fortepian solo z 1882 roku, wykonanego przez Paderewskiego rok później na

jednym z wieczorów Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, później wycofanego jednak z oficjalnej listy utworów – do ukończenia i prawykonania kompozycji w 1889 roku minęło aż 7 lat. W tym czasie Paderewski rozwijał przede wszystkim swą karierę wirtuoza, podróżując do Berlina, Zakopanego, Krakowa, Paryża, wreszcie do Wiednia, gdzie podjął studia pianistyczne pod kierunkiem słynnego pianisty i pedagoga Teodora Leszetyckiego i tam właśnie nadał dziełu ostateczny kształt, dedykując *Koncert* swemu profesorowi. Prawykonania dokonała w Wiedniu 20 stycznia 1889 roku pianistka Anna Jesipowa-Leszetycka wraz z Wiedeńską Orkiestrą Dworską pod batutą samego Hansa Richtera, co jak na tak młody wiek i słabą jeszcze rozpoznawalność kompozytora na estradach Europy było wspaniałym gestem wsparcia ze strony obojga Państwa Leszetyckich. Mimo nieobecności

odbywającego akurat artystyczne podróże Paderewskiego, wieczór prawykonania zakończył się sukcesem, kilka tygodni później, 8 kwietnia 1889 roku, powtórzone przez tę samą pianistkę w Warszawie.

Utwór otwiera bardzo rozbudowane *Allegro* z energicznym tematem głównym i wprowadzonym przez obój pastoralnym tematem drugim, a także trzecią, „rozmarzoną” myślą muzyczną. Fantazyjny charakter przetworzenia zamiast do ostatecznego rozwiązania prowadzi wprost do potężnej, ponad stutaktowej kadencji solisty i powrotu tonacji a-moll. Część druga – *Romanza. Andante* – liryczna i poetycka, wywiedziona została prawdopodobnie z tematu młodzieńczej, niewydanej kompozycji. Mimo nietypowej dla „romansowego” charakteru pogodnej tonacji C-dur, z melancholijnym tematem

środkowego ogniwa, należy do najpiękniejszych w polskiej muzyce koncertowej „romansów”, porównywanych z *romanzami* z *Koncertu fortepianowego e-moll* (1830) Chopina, czy *Koncertu skrzypcowego A-dur* (1902) Mieczysława Karłowicza. Finałowe rondo *Allegro molto vivace* porywa zadziorną energią refrenu o rysach krakowiaka, ekspresją i rozmachem. Jeden z kupletów przyjmuje nawet kształt podniosłego hymnu, który powraca tuż przed wirtuozowską, tryskającą radością kodą. Paderewski tak komentował ten finał: „Mnie się to podoba, bo dobrze brzmi, bo trochę swojskie, bo tak płynie gwałtownie a buńczucznie, jak tatrzańska siklawa”. *Koncert fortepianowy a-moll*, oprócz Anny Jesipowej, miał w repertuarze także sam kompozytor i wielokrotnie prezentował go podczas swoich tournée artystycznych.

Stabat Mater (1926) Karola Szymanowskiego – pierwsza kompozycja napisana do liturgicznego tekstu, w późnym, „narodowym” okresie twórczości – to jeden z najbardziej osobistych i poruszających utworów kompozytora, „objawienie muzyczne w pełni zasługujące na nazwę arcydzieła”, jak pisał Stanisław Golachowski. Zamówienie złożone Szymanowskiemu przez

przemysłowca i mecenas sztuki Bronisława Krystalla na *Requiem* poświęcone pamięci jego przedwcześnie zmarłej żony – skrzypaczki Izabelli Krystallowej, zbiegło się z wcześniejszymi planami kompozytora. W korespondencji z Jarosławem Iwaszkiewiczem Szymanowski wspomina o „chłopskim requiem”, w którym pobrzmiwałyby echem jego ulubione *Gorzkie żale* śpiewane gdzieś w wiejskim kościółku. Później jednak odkrywa dla siebie pełen prostoty, siły i religijnej żarliwości polski przekład średniowiecznej łacińskiej sekwencji *Stabat Mater*, dokonany przez poetę Józefa Jankowskiego. Ostatecznym impulsem do rozpoczęcia pracy stała się tragiczna śmierć siostrzenicy Szymanowskiego, Alusi Bartoszewiczówny, w styczniu 1925 roku. Wiosną tego roku powstały pierwsze szkice kompozycji. W wywiadzie dla miesięcznika „Muzyka” Szymanowski komentował: „W polskiej swej szacie odwieczny, naiwny hymn nabrał dla mnie swoistego wyrazu bezpośredniości, stał się czymś malowanym dobrze mi znanymi, zrozumiałymi barwami, w przeciwieństwie do rysowanego archaicznego oryginału. Istotna treść hymnu jest o tyle głębsza od jego zewnętrznej «dramatyczności». Należy wobec niej zachować się w ciszy i skupieniu, by być najmniej

natarczywym i jaskrawym. [...] dla rzetelnego artysty jest to rzecz najtrudniejsza do osiągnięcia”. Partytura ukończona została 2 marca 1926 roku. Utwór zadedykował kompozytor *Pamięci Izabelli Krystallowej*. Zmarłej Alusi poświęcił ostatecznie *Rymy dziecięce* op. 49. Mistrzostwo ujawniają już pierwsze dźwięki 17-taktowego wstępu instrumentalnego części pierwszej, wprowadzającego słuchacza swym oryginalnym pięknem i ascetyczną głębią w niezapomniany nastrój i skupienie. Z niego wyrasta skromna, modalna melodia wokalna sopranu, któremu towarzyszy jedynie powtarzający i delikatnie dobarwiający słowa chór: *Stała Matka bolejąca, koło krzyża łzy lejąca, gdy na krzyżu wisiał Syn*. Idiom liryczny przeważa także w części trzeciej, która jest rodzajem modlitwy, gestem współczucia wobec Mater Dolorosa: *O Matko, źródło wszechmiłości, daj mi uczuć moc żałości, niechaj z Tobą dźwignę ból*. W obu tych częściach występują wyłącznie głosy żeńskie (sopran, alt i chór żeński), a orkiestra ograniczona jest do składu kameralnego, niekiedy wręcz do solowych głosów towarzyszących. W części czwartej, będącej przedłużeniem nastroju modlitwnej kontemplacji, orkiestra milknie, a podstawą staje się chór *a cappella* z partiami solowymi sopranu i altu: *Spraw,*

niech płaczą z Tobą razem, krzyża zamknę się obrazem aż po mój ostatni dech. Jest to najbardziej archaizująca część dzieła, nawiązująca wyraźnie do stylu renesansu, zwłaszcza Wacława z Szamotuł, choć niepozbawiona śmiałych zwrotów chromatycznych. Z kolei część druga i piąta, z udziałem barytonu solo oraz pełnego składu chóru i orkiestry, są zbliżone do siebie w obsadzie i dramatycznym charakterze – surowe w wyrazie, szorstkie w brzmieniu, nasycone dysonansami. Tu pojawiają się wielkie kulminacje z pełnym *tutti* orkiestry. W drugiej części surowa, pełna powstrzymanej ekspresji partia barytonu pojawia się na tle uporczywego rytmu kołyszającej się procesyjnie orkiestry: *I któż, widząc tak cierpiącą, łzę nie zaćmi się gorącą...* Chór wtórujący jej po chwili w surowych, rytmicznych akordach brzmi jak dramatyczny krzyk i prowadzi do kulminacji *tutti fortissimo* w jednostajnie uporczywym rytmie. Piąta część, podobnie jak druga „męska” w charakterze, rozpoczyna się groźnymi i surowymi dźwiękami kontrabasów w skali lidyjskiej. Głos barytonu porusza się w wąskim zakresie na słowach: *Panno słodka, racz, mozołem niech me serce z Tobą społem na gołgocki idzie skłon.* Chór powtarza te słowa recytatywnie niczym lud modlący się w wiejskim kościele. Coraz

większe nasycenie natrętnymi dysonansami orkiestry prowadzi do kulminacji całości utworu. Pełen skład orkiestry i chóru wraz z solistą *fortissimo*, w równoległych akordach i prostym rytmie tworzą wizję kroczącego ponuro pochodu, a ostatnie potężne akordy chóru kojarzą się z ekstazą góralskiego śpiewu. W części szóstej powraca liryczny sopran solo: *Chrystus niech mi będzie grodem, krzyż niech będzie mym przewodem...* To zjawiskowo piękny, przywołujący kategorię „czułości” i najbardziej zapadający w pamięć temat całego dzieła. Stopniowo wzmacniany jest przez chór żeński i alt solo, a w ostatnim odcinku przez baryton oraz *tutti* chóru i orkiestry. Zakończenie, wyciszone, pełne skupienia i pogodzenia, przywraca głęboko osobisty, introwertyczny charakter tego przeżycia, nie akcentuje dramatycznego patosu.

Prawykonanie *Stabat Mater* odbyło się pod nieobecność chorego wówczas kompozytora, 11 stycznia 1929 roku w Filharmonii Warszawskiej z solistami: Stanisławą Szymanowską, Haliną Leską i Eugeniuszem Mossakowskim; dyrygował Grzegorz Fitelberg. „O czymś jeszcze trzeba wspomnieć: o «progresywnie» w swych artystycznych wyborach myślącym kompozytorze, doceniającym i sięgającym po wzorce

«dawności», rodem choćby z renesansowego Palestriny, by w odległych historycznie inspiracjach znaleźć impuls dla swej indywidualnej i – miał tego świadomość – niepowtarzalnej, suwerennej postawy w świecie przeobrażających się wartości; o «substancjalnym» podejściu do treści religijnych, przetrawianiu ich i dawaniu im artystycznego kształtu. To było dla niego – agnastyka – ważne nie tylko artystycznie, ale też ideowo, światopoglądowo, intelektualnie” (Andrzej Chłopecki).

Tadeusz Strugała

Jeden z najwybitniejszych polskich dyrygentów, pedagog, juror i organizator życia muzycznego. Ukończył Akademię Muzyczną we Wrocławiu, kontynuował studia w Weimarze i Wenecji. Na przestrzeni lat był dyrektorem wielu szanowanych orkiestr i instytucji kulturalnych: Filharmonii Wrocławskiej, Wielkiej Orkiestry Polskiego Radia w Katowicach, Prezydenckiej Orkiestry Symfonicznej w Ankarze i Istambule, Filharmonii Narodowej w Warszawie, Filharmonii Krakowskiej, Polskiej Orkiestry Radiowej. W latach 60. XX wieku rozpoczął międzynarodową karierę – występował w całej niemal Europie, Australii, USA i Azji, ze znakomitymi orkiestrami polskimi i zagranicznymi. Dyrygował ponad stu czterdziestoma zespołami z dwudziestutrzeczkami krajów. Zasiadał w jury Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego im. Grzegorza Fitelberga, Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Van Cliburna, Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego Praska Wiosna. Związany z czołowymi polskimi festiwalami – Festiwałem Chopinowskim w Dusznikach-Zdroju, Wratslavia Cantans oraz Festiwałem Polskiej Muzyki Współczesnej we Wrocławiu, które za jego dyrekcji zyskały międzynarodową renomę. Artysta prowadził także przedstawienia operowe i baletowe. Dyrygował spektaklami w Operze Wrocławskiej, Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, Operze Graz oraz Warszawskiej Operze Kameralnej. Wystąpił w roli dyrygenta w końcowym epizodzie *Pianisty* Romana Polańskiego; nagrał także dla tego filmu, wraz z Orkiestrą Filharmonii Narodowej, ścieżkę dźwiękową z muzyką Wojciecha Kilara. Został uhonorowany Diamentową Batutą, statuetką Orfeusza,

nagrodą Związku Kompozytorów Polskich, Ferenc Liszt International Grand Prix du Disque. Album z zarejestrowaną po raz pierwszy w historii *Missa pro defunctis* Maciejewskiego był nominowany do Gramophone Classical Music Awards oraz zdobył nagrodę Fryderyka. Tadeusz Strugała otrzymał Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, l'Ordre du Mérite Culturel, Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Polonia Restituta, Odznakę Honorową „Bene Merito”. Został laureatem Kulturpreis Schlesien des Landes Niedersachsen oraz otrzymał tytuł doktora honoris causa macierzystej uczelni. Zajmuje się także pracą pedagogiczną. Ponad 20 lat uczył w Akademii Muzycznej we Wrocławiu, prowadził kursy mistrzowskie w Hongkongu i Tokio. Od 2007 roku wykłada na Wydziale Dyrygentury Akademii Muzycznej w Krakowie. Poświęca się także pracy społecznej oraz jest autorem szeregu inicjatyw związanych z polskim życiem muzycznym. Prywatnie miłośnik malarstwa i rysunku, kolekcjoner historycznych batut dyrygenckich.

Anna Mikołajczyk-Niewiedzia

Absolwentka Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie Małgorzaty Marczewskiej. Solistka Warszawskiej Opery Kameralnej, stale współpracuje również z Operą Bałtycką w Gdańsku. Jej repertuar obejmuje m.in. tytułowe role w operach *Orfeusz i Eurydyka* Glucka, *Acis i Galatea* Händla, *Dydona i Eneasz* Purcella, a także interpretacje takich postaci jak Płociuchowa w *Agatce* Hollanda, Dorota w *Beacie* Moniuszki, Hrabina w *Weselu Figara*, Donna Anna w *Don Giovannim* i Pamina w *Czarodziejskim flecie* Mozarta, Tatiana w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego, Anna w *Żywocie rozpustnika* Strawińskiego. Jest odtwórczynią wielu dzieł współczesnych. Prawykonania swoich kompozycji powierzali jej między innymi Zygmunt Krauze i Paweł Łukaszewski. W 2011 roku artystka zaśpiewała partię tytułową podczas prapremiery opery Elżbiety Sikory *Madame Curie* w Operze Bałtyckiej. Zarówno przedstawienie, jak i główna rola zostały uhonorowane wieloma nagrodami. Artystka dużo miejsca w swojej działalności koncertowej poświęca muzyce oratoryjno-kantatowej i kameralnej. Jest szczególnie ceniona w kręgu muzyki dawnej. Współpracuje z wybitnymi przedstawicielami tego nurtu wykonawczego w Polsce i poza granicami kraju. W 2001 roku otrzymała nagrodę im. Zofii Rayzacherowej dla największej indywidualności artystycznej w dziedzinie muzyki dawnej podczas XI Festiwalu Muzyki Dawnej na Zamku Królewskim w Warszawie. Dokonała wielu nagrań dla Polskiego Radia i Telewizji. Albumy z jej udziałem były wielokrotnie nominowane i nagradzane statuetką Fryderyka, wśród nich płyta z pieśniami Karola Szymanowskiego

wydana w 2007 roku nakładem wytwórni DUX razem z pianistą Edwardem Wolaninem. Nagranie to zostało wyróżnione przez Akademię Fonograficzną dwiema nagrodami Fryderyk 2008 w kategoriach Album Roku Recital Wokalny, Opera, Operetka, Balet oraz Fonograficzny Debiut Roku. W 2013 roku nagrodą Orphée du Prestige Lyrique de l'Europe de l'Académie du Disque Lyrique uhonorowano DVD z nagraniem spektaklu *Madame Curie* (DUX). W 2015 roku taką samą nagrodę otrzymał dwupłytowy album *Pasquale Anfossi: Oratorio La morte di San Filippo Neri* z udziałem śpiewaczki, wydany przez firmę DUX w serii Musica Sacromontana IX.

Ewa Marciniak

Ukończyła w 1992 roku Wydział Kompozycji i Teorii Muzyki oraz Wydział Wokalno-Aktorski w Akademii Muzycznej w Gdańsku (oba z wyróżnieniem). Swoje umiejętności doskonaliła na studiach podyplomowych w Hochschule für Musik und Darstellende Kunst w Stuttgarcie pod kierunkiem Luisy Bosabalán (dyplom z wyróżnieniem w 1996 roku), a także na licznych kursach mistrzowskich prowadzonych przez światowe autorytety. Laureatka prestiżowych konkursów wokalnych, m.in.: Wykonawstwa Polskiej Pieśni Artystycznej w Warszawie, International Vocal Competition 's-Hertogenbosch, ARD w Monachium. Szeroki repertuar Ewy Marciniak obejmuje muzykę kilku epok: od Bacha, Händla, Vivaldiego, przez Brahmsa, Mahlera, aż po Kilara, Pendereckiego i Sikorę. Artystka koncertowała z wieloma orkiestrami na estradach w kraju i za granicą. Występowała w Niemczech, Brukseli, Francji, Szwajcarii, Włoszech, Izraelu, Chorwacji, Danii, Holandii, na Słowacji i w USA. Brała udział w licznych festiwalach muzycznych, m.in.: Wratlavia Cantans, Europalia (Bruksela), Kulturfestival (Bornholm), Bard SummerScape (Annandale-on-Hudson, Nowy Jork), Mozartiana (Gdańsk), Muzyka na Szczytach (Zakopane), Abu-Gosh Vocal Music Festival (Izrael). Współpracowała z takimi dyrygentami, jak: Marc Albrecht, Tomasz Bugaj, Frans Brüggen, Myung-Whun Chung, Daniele Gatti, Toshiyuki Kamioka, Jacek Kasprzyk, Jerzy Katlewicz, Kazimierz Kord, Tadeusz Kozłowski, Jan Krenz, Jerzy Maksymiuk, Wojciech Michniewski, Marek Pijarowski, Stefan Anton Reck, Jerzy Salwarowski, Jerzy Semkow, Stanisław Skrowaczewski, Tadeusz

Strugała, Antoni Wit, Tadeusz Wojciechowski, Andrzej Jurkiewicz. Na estradach koncertowych i scenach operowych występowała z uznanymi solistami: Susan Bullock, Andrzejem Dobberem, Albertem Dohmenem, Simonem Estesem, Sabine Hass, Chrisem Merrittem, Wiesławem Ochmanem, Olgą Pasiecznik, Davidem Pittman-Jenningsem, Kennethem Rieglem, Kurtem Rydlem, Hansem Sotinem, Elżbietą Szmętką, Alanem Titusem, Ingrid Tobiasson, Endrikiem Wottrichem. Dokonała licznych nagrań archiwalnych dla Polskiego Radia oraz płytowych, m.in. *Messa di Gloria* Rossiniego, *Mesjasz* Händla, *Msza gdańszka* Janáčka, *III i VIII Symfonia* Mahlera, *Credo* oraz *Siedem bram Jerozolimy* Pendereckiego, *Sceny z „Fausta”* Goethego Schumanna, *Demeter*, *Stabat Mater* Szymanowskiego, *VIII Symfonia „Kwiaty polskie”* Wajnera.

Leszek Skrla

Wybitny polski baryton, solista Opery Bałtyckiej w Gdańsku od sezonu 1988/1989. Ukończył z wyróżnieniem Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, gdzie kształcił się pod kierunkiem Andrzeja Koseckiego oraz Piotra Kusiewicza. Laureat konkursów wokalnych, w tym Międzynarodowego Konkursu im. Antonína Dvořáka w Karłowicach Warach i Międzynarodowego Konkursu im. Ady Sari w Nowym Sączu. Uczestniczył w wielu prestiżowych festiwalach muzycznych, m.in.: Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień, Międzynarodowym Festiwalu Oratoryjno-Kantatowym Wratlavia Cantans, Musica Polonica Nova, Viva il Canto oraz wielokrotnie w Bydgoskim Festiwalu Operowym. Jest szczególnie angażowany jako solista w koncertach oratoryjnych w kraju i za granicą (Niemcy, Belgia, Francja, Dania, Hiszpania, Holandia, Szwajcaria, Izrael). W jego repertuarze znajduje się kilkadziesiąt partii oratoryjno-kantatowych z dziełami Bacha, Mozarta, Strawińskiego, Rudzińskiego, Panufnika i innych. Występował pod batutą tak wybitnych dyrygentów, jak: Jerzy Maksymiuk, Vladimir Kiradjev, Marek Pijarowski, Jerzy Salwarowski, Tomasz Bugaj, José Maria Florêncio, Ruben Silva, Jacek Kasprzyk, Jerzy Katlewicz, Bogusław Madej, Wojciech Michniewski, Kai Bumann, Nikos Athinaos, Klaus Eisenmann. Współpracuje ze wszystkimi teatrami operowymi w kraju, wykonując bogaty repertuar barytonowy. W swoim dorobku posiada ponad 30 partii operowych, głównie pierwszoplanowych, m.in. Wolframa w *Tannhäuserze* Wagnera, Figara w *Cyruliku sewińskim* Rossiniego, Don Carlosa w *Ernanim*

Kevin Kenner

Urodził się w Coronado w Kalifornii, naukę gry na fortepianie rozpoczął u polskiego pianisty Krzysztofa Brzuzę. Jako nastolatek przyjechał do Polski na studia u prof. Ludwika Stefańskiego, który przygotowywał go do udziału w Konkursie Chopinowskim w 1980 roku. Następne 5 lat kształcił się u legendarnego pianisty Leona Fleishera w Peabody Conservatory w Baltimore. Swój warsztat doskonalił także w klasie Karla-Heinza Kämmerlinga w Hanowerze. Światowa kariera Kevina Kennera rozpoczęła się w 1990 roku od zdobycia II nagrody (pierwszej nie przyznano) w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie (otrzymał ponadto nagrodę publiczności i nagrodę za najlepsze wykonanie poloneza) oraz zdobycia brązowego medalu w Międzynarodowym Konkursie im. Piotra Czajkowskiego w Moskwie. Był także laureatem Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Van Cliburna oraz Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Giny Bachauer w Salt Lake City. Koncertował ze znakomitymi orkiestrami i zespołami kameralnymi z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Czech, Belgii, Japonii, USA. Występował z wybitnymi dyrygentami, m.in. Charlesem Grovesem, Andrew Davisem, Hansem Vonkiem, Stanisławem Skrowaczewskim, Jerzym Maksymiukiem, Kazimierzem Kordem, Jiří Bělohávkem, Antonim Witem. Współpracuje z zespołem Piazzoforte, prezentując specjalnie zaaranżowane utwory Piazzolli, Chopina i Bacha. Jest założycielem i dyrektorem artystycznym zespołu Ensemble XIX, wykonującego utwory Chopina na instrumentach historycznych. Zasiada w jury międzynarodowych konkursów pianistycznych w Azji, Europie i w Stanach Zjednoczonych,

w tym m.in. Konkursu Chopinowskiego w Warszawie oraz Konkursu Fundacji Chopinowskiej w Miami. Posiada bogaty dorobek płytowy z utworami Chopina, Ravela, Schumanna, Beethovena, Piazzolli. Wydawał dla jednej z największych japońskich wytwórni płytowych Avex. Jest uznanym wykonawcą na instrumentach historycznych. Na fortepianie Pleyela z 1848 roku nagrał solowe utwory Chopina, które ukazały się w serii nagraniowej Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. W ostatnich latach Kevin Kenner wystąpił z Franzem Brüggenem i Orkiestrą XVIII wieku, z zespołem Ensemble XIX oraz zagrał recitale chopinowskie na fortepianie Grafa z 1826 roku. Wykładał w Royal College of Music w Londynie, a od 2016 roku – sztukę interpretacji na instrumentach klawiszowych we Frost School of Music University of Miami.

Chór Filharmonii Krakowskiej

Powstał w 1945 roku, a 5 lat później uzyskał status zespołu zawodowego. Zyskiwał coraz większe uznanie artystyczne, począwszy od I nagrody na I Festiwalu Muzyki Polskiej w Warszawie w 1951 roku. Ma w swoim repertuarze zarówno utwory oratoryjne, jak i *a cappella*, od XVII wieku do czasów współczesnych. Zespół brał udział w wielu renomowanych festiwalach polskich: Wratlavia Cantans, Warszawska Jesień, Gaude Mater w Częstochowie, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena w Warszawie i zagranicznych: Festival de La Chaise-Dieu, Sagra Musicale Umbra, Maggio Musicale Fiorentino, Holland Festival, Edinburgh Festival, Festival van Vlaanderen, Biennale di Venezia, Festival Gulbenkian de Música, Baalbeck International Festival, Festival de Lyon, Helsingfors festspel, Festival d'Art Sacré de Paris, Internationales Brucknerfest Linz, Festival Internazionale di Roma, Festival Europäischer Musik, Eurofestival Religieuze Muziek Maastricht, Tampereen Sävel, İstanbul Uluslararası Dans Festivali, Athens Festival, Festival Berlioz. Chór towarzyszył wielu orkiestrom z Austrii, Niemiec, Belgii, Włoch, Holandii, Francji, Szwecji. Uczestniczył w wydarzeniach o randze międzynarodowej: 10. rocznicy pontyfikatu Jana Pawła II w Watykanie, uroczystości zjednoczenia Niemiec w Berlinie, obchodach 50. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego Auschwitz. W 2004 roku brał udział w uroczystym koncercie w Watykanie z okazji zjednoczenia trzech kultur (Concert of Reconciliation), a dziesięć lat później uświetnił uroczystości kanonizacyjne papieża Jana XXIII oraz Jana Pawła II. Oprócz monumentalnych dzieł oratoryjnych chór ma w swym repertuarze

również opery (*Don Giovanni* Mozarta, *Dziewica Orleańska* Czajkowskiego, *Lohengrin* Wagnera, *Wolny strzelec* Webera, *Czarna maska* Pendereckiego), a także utwory o charakterze popularnym, takie jak *Misa Criolla* Ramirez, *Liverpool Oratorio* McCartneya, *Requiem* Lloyd Webbera, *Trionfi* Orffa czy *Aleksander Newski* Prokofiewa. Uczestniczył ponadto w nagraniach muzyki filmowej Kilara m.in. do *Drakuli* Francisca Forda Coppoli oraz *Króla ostatnich dni* Thomasa Toelle. Z wśród bogatego dorobku fonograficznego wyróżnić należy nagranie *Pasji wg św. Łukasza* Pendereckiego uhonorowane Grand Prix du Disque. Od 2009 roku chór prowadzi Teresa Majka-Pacanek.

Orkiestra Filharmonii Krakowskiej

Rozpoczęła działalność w 1945 roku, jako pierwsza polska orkiestra symfoniczna po zakończeniu II wojny światowej. Pierwszym powojennym dyrektorem, a zarazem dyrygentem pamiętnego koncertu 3 lutego 1945 roku był Zygmunt Latoszewski. W kolejnych latach na czele zespołu stali Walerian Bierdiajew, Bohdan Wodiczko, Stanisław Skrowaczewski, Witold Rowicki, Andrzej Markowski, Henryk Czyż, Jerzy Katlewicz, Tadeusz Strugała, Gilbert Levine, Vladimir Ponkin, Tomasz Bugaj, Jan Krenz, Paweł Przytocki i Michał Dworzyński. W latach 1988–1990 dyrektorem artystycznym Filharmonii był Krzysztof Penderecki, od 1993 roku honorowy dyrektor artystyczny. Z orkiestrą koncertowali światowej sławy soliści, wśród nich Yehudi Menuhin, Artur Schnabel, Igor i Dawid Ojstrachowie, Światosław Richter, Arturo Benedetti Michelangeli, Lew Oborin, Bella Dawidowicz, Maurizio Pollini, Mściwosław Rostropowicz, Nigel Kennedy, Kevin Kenner, Wadim Brodski, Emanuel Ax, Yo-Yo Ma, Garrick Ohlsson, Gidon Kremer, oraz znakomici dyrygenci: Hermann Abendroth, Roberto Benzi, Paweł Klecki, Helmuth Rilling, Christopher Hogwood, Jerzy Semkow, Kazimierz Kord, Gabriel Chmura, Antoni Wit, Jerzy Maksymiuk, Jacek Kasprzyk. Zespół koncertował na najbardziej prestiżowych estradach, m.in. w Konzerthaus i Musikverein w Wiedniu, Gewandhaus w Lipsku, Théâtre du Châtelet w Paryżu, Carnegie Hall w Nowym Jorku. Wielokrotnie gościł na festiwalach muzycznych zarówno w Polsce jak i we Włoszech, Francji, Belgii, Grecji, Niemczech, Irlandii. Prowadzi bogatą, regularną działalność koncertową, a także edukacyjną. W jego repertuarze najważniejsze miejsce zajmuje muzyka

XVIII i XIX wieku. Orkiestra dokonała prawykonań wielu utworów polskich kompozytorów: Malawskiego, Bacewicz, Lutosławskiego, Machla, Moszumańskiej-Nazar, Łuciuka, Walacińskiego, Schaeffera, Góreckiego, Pendereckiego, Bujarskiego, Stachowskiego, Meyera, Widtaka, Chyżyńskiego, Zubel, oraz rejestracji fonograficznych, m.in. wyróżnione nagrodą Grand Prix du Disque nagranie *Pasji według św. Łukasza* Pendereckiego pod dyktando Henryka Czyża z 1967 roku. Od września 2015 roku dyrektorem artystycznym Filharmonii oraz pierwszym dyrygentem orkiestry jest Charles Olivieri-Munroe.

**Realizacja programu „100 na 100. Muzyczne dekady wolności”
Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie
dr Daniel Cichy – dyrektor–redaktor naczelny**

Rada programowa
Małgorzata Małaszko-Stasiewicz – przewodnicząca
dr Artur Szklener – wiceprzewodniczący
Ewa Bogusz-Moore
dr hab. Szymon Bywalec
dr Daniel Cichy
dr hab. Marcin Gmys, prof. UAM
prof. dr hab. Alicja Jarzębska
Jerzy Kornowicz
dr Mieczysław Kominek
dr hab. Iwona Lindstedt
Joanna Wnuk-Nazarowa

**Pracownicy i współpracownicy Polskiego Wydawnictwa
Muzycznego zaangażowani w realizację programu
„100 na 100. Muzyczne dekady wolności”**

Maria Bielatowicz – starszy redaktor, koordynator projektu
Adam Suprynowicz – koordynator merytoryczny
Barbara Orzechowska-Berkowicz – główny specjalista
ds. produkcji nagrań
Agata Gołębiowska – zastępca dyrektora ds. ekonomicznych
i główny księgowy
Janina Warzecha – kierownik działu zarządzania prawami

Mateusz Bartóg – specjalista ds. zarządzania prawami
Karolina Ciesielska – specjalista ds. zamówień publicznych
Monika Dziurawiec – redaktor
Alina Gaworska – koordynator filmowych wizytówek
Mariusz Gradowski – gospodarz filmowych wizytówek
Radosław Kotapka – konsultant ds. promocji i PR
Katarzyna Marianowska – specjalista ds. obrotu prawami
Alicja Myśliwiec – specjalista ds. promocji
Anna Olak – główny specjalista ds. kontrolingu
Anna Pęcherzewska-Hadrych – koordynator komponentu
edukacyjnego
Adam Rorat – redaktor
Marek Senior – specjalista ds. księgowości

oraz: Danuta Ambrożewicz, Angelika Barnowska-Nawara, Klaudia
Bilczewska, Bibiana Ciejka, Agnieszka Cieślak, Joanna Dąbek,
Grażyna Gajewska, Małgorzata Gańko, Tomasz Gilski, Violetta
Helbin-Kolasa, Marcin Hernas, Justyna Jachimczak, Paulina Krupa,
Teresa Kozak, Justyna Marciniak, Hanna Murłowska-Zajęc,
Justyna Neuer-Luboradzka, Jakub Nikiel, Justyna Pieszczek-Zadańska,
Ilona Polak-Wróblewska, Magdalena Poźniak-Mietła, Sylwia Religa,
Elżbieta Ryzcniak, Małgorzata Sadowska, Bogdan Sowiński,
Maria Strączek, Gabriela Szala, Anna Walczak, Urszula Wesołowska,
Katarzyna Wiesiołek, Agnieszka Winkowska, Janusz Wojdowski,
Emil Wojtacki, Maryla Zajęc, Dominika Zatoń, Agnieszka Zatyka-
-Szlachcic, Elżbieta Żegleń

**Organizator koncertów w ramach programu
„100 na 100. Muzyczne dekady wolności”
Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie
dr Daniel Cichy – dyrektor–redaktor naczelny**

Opieka merytoryczna
dr Daniel Cichy

Program i koordynacja koncertów
Filip Berkowicz – Music Consulting

Wsparcie organizacyjne
Maciej Kopiński

Książka programowa

Opieka merytoryczna
dr Daniel Cichy

Koncepcja i koordynacja publikacji
Filip Berkowicz – Music Consulting

Projekt okładki i wnętrza publikacji
The Codeine

Redakcja
Maciej Kopiński, Daria Szwed

Skład i łamanie
Magdalena Pieczka

Korekta
Daria Szwed

Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasińskiego 11a, 31-111 Kraków
www.pwm.com.pl

Druk i oprawa: Petit Skład – Druk – Oprawa
Wojciech Guz i Wspólnicy Spółka Komandytowa,
ul. Tokarska 13, 20-210 Lublin

10 **Kraków**
Filharmonia im. Karola Szymanowskiego

- Paderewski, Szymanowski**

Anna Mikołajczyk-Niewiedział, Ewa Marciniac, Leszek Skrla, Kevin Kenner
Chór i Orkiestra Filharmonii im. Karola Szymanowskie
Tadeusz Strugała

26 **Katowice**
NOSPR

- Kilar, Górecki**

Iwona Hossa, Ewa Wolak, Rafał Bartmiński, Wojciech Gierlach
Chór Narodowego Forum Muzyki
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia
Michał Klauza, Agnieszka Franków-Żelazny

42 **Białystok**
Opera i Filharmonia Podlaska – Europejski Centrum Sztuki

- Szymanowski, Kilar**

Adam Zdunikowski
Chór i Orkiestra Opery i Filharmonii Podlaskiej
Mirostaw Jacek Błaszczyk

54 **Olsztyn**
Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego

- Nowowiejski, Penderecki, Stachowski, Chyrzyński, Kilar**

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej
Piotr Sułkowski

66 **Łódź**
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina

- Bacewicz, Palester, Tansman**

Iwona Socha, Julia Kociuban
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Łódzkiej
Paweł Przytocki

78 **Rzeszów**
Filharmonia Podkarpacka im. Artura Malawskiego

- Górecki, Panufnik, Malawski, Kilar**

Chór Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej
Dawid Runtz

90 **Szczecin**
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza

- Górecki**

Elżbieta Szmytka
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Szczecinie
Jerzy Maksymiuk

102 **Poznań**
Filharmonia Poznański im. Tadeusza Szeligowskiego

- Tansman, Szeligowski, Panufnik**

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej
Łukasz Borowicz

112 **Wrocław**
Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego

- Lutosławski**

NFM Filharmonia Wrocławska
Giancarlo Guerrero

122 **Warszawa**
Teatr Wielki – Opera Narodowa

- Górecki, Paderewski, Penderecki**

Iwona Hossa, Karolina Sikora, Arnold Rutkowski, Mariusz Godlewski,
Tomasz Konieczny, Garrick Ohlsson
Chór i Orkiestra Teatru Wielkiego – Opery Narodowej
Jacek Kaspszyk

138 **Gdańsk**
Europejskie Centrum Solidarności

- Kotoński, Penderecki, Dobrowolski, Schaeffer, Rudnik, Mazurek, Michniewski, Sikorski, Knittel, Szymański, Sikora**

Michał Jacaszek, Stefan Wesołowski

Chicago
St. Hyacinth Basilica

- Kilar**

Natalia Rubiś, Katarzyna Sądziej, Jesse Donner, Kurt Link, Andrzej Białko
Paderewski Symphony Chorus
Chicago Philharmonic
Marek Moś

Kopenhaga
The Royal Danish Library

- Moszumańska-Nazar, Zubeł, Lutosławski, Augustyn, Bacewicz, Górecki**

Isabella Hübener, Tanja Zapolski
Theatre of Voices
Smith Quartet
Paul Hillier

Frankfurt nad Menem
Dr. Hoch’s Conservatory

- Meyer, Przybylski, Lutosławski, Szmytka, Mykietyn**

Ensemble Modern
Michael Wendeborg

Londyn
Royal Festival Hall

- Górecki**

Elizabeth Atherton
London Sinfonietta
David Atherton

Lwów
Lwowska Filharmonia Obwodowa

- Lutosławski, Szymański, Stańczyk, Mykietyn, Kornowicz**

Ensemble Nostri Temporis
Roman Rewakowicz

Melbourne
Meat Market

- Serocki, Karski, Stańczyk, Jaskoń, Kwieciński, Szmytka**

ELISION

Mediolan
Auditorium Lattuada

- Penderecki, Górecki, Zubeł**

Agata Zubeł
Sentieri selvaggi
Carlo Boccadoro

Nowy Jork
Roulette Intermedium

- Mykietyn, Wielecki, Zielińska, Nowak, Zubeł**

Jacob Greenberg
ICE International Contemporary Ensemble
Steven Schick

Paryż
Le Carreau du Temple

- Górecki, Haubenstock-Ramati, Kwieciński, Szymanowski, Kornowicz, Zubeł**

Hélène Walter
Ensemble intercontemporain
Mehdi Lougraïda

Tokio
Sumida Hokusai Museum

- Szymanowski, Bacewicz, Lutosławski, Mykietyn, Górecki, Bujarski, Penderecki**

Silesian String Quartet

Wiedeń
Semperdepot

- Malawski, Haubenstock-Ramati**

Klangforum Wien

Organizatorzy

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Partnerzy instytucjonalni w Polsce

OPERA
I FILHARMONIA
PODLASKA
EUROPEJSKIE CENTRUM SZTUKI

Współorganizatorzy Gali w Warszawie

Mecenas Gali i Instytutu

Partner główny Gali

Partnerzy strategiczni

Partner

Partnerzy instytucjonalni na świecie

Polskie Wydawnictwo Muzyczne składa serdeczne podziękowania wszystkim Ambasadam Rzeczypospolitej Polskiej, Instytutom Polskim oraz Konsułatom Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w 10 krajach świata, w których odbywają się koncerty "100 na 100. Muzyczne dekady wolności". Dziękujemy Ambasadorom, Konsułom, Dyrektorom Instytutów Polskich oraz Pracownikom tych placówek za zaangażowanie i pomoc przy realizacji koncertów i wydarzeń im towarzyszących.

Partnerzy medialni

100 Sto na Sto
Muzyczne dekady
wolności

Patronat Narodowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy
w Stulecie Odzyskania Niepodległości

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2021

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego